

Waterschappen willen vervuiling harder aanpakken

‘We zorgen dat onze kinderen

Onze beken zijn allang niet meer de open riolen die ze ooit waren. Maar in 2027 moeten ze van Europa helemaal schoon zijn, net als het andere oppervlaktewater en het grondwater waaruit ons drinkwater wordt gewonnen. Kansloze zaak? De bazen van de waterschappen weten dat de teugels strakker moeten.

LUCAS VAN HOUTERT
FRANK VAN DEN HEUVEL

‘Eigelijk spannen we nu het paard achter de wagen’, zegt Mario Jacobs, dijkgraaf van het Waterschap Aa en Maas. ‘Je kunt als fabrikant een stof maken, je kunt die gebruiken en als blijkt dat hij schadelijk is, wordt hij verboden. Maar eigenlijk zou je eerst aan de voorkant moeten aantonen dat een stof geen schadelijk effect heeft. Dat geldt voor de farmaceutische industrie, dat geldt voor PFAS in je koekenpan, dat geldt voor microplastics in schoonmaak- en wasmiddelen, of in tandpasta. Het riool is een doorgeefluik. En dan krijgen wij het binnen.’

Erik de Ridder, watergraaf van De Dommel: ‘Wij zijn nu de wasstraat van de samenleving. Wat u vies maakt, maken wij wel schoon. Maar dat is dweilen met de kraan open. De kraan moet dicht. We moeten naar de bron, want wat er niet in zit hoeven wij er niet uit te halen.’

Jacobs: ‘Mensen denken: die vervuiling komt uit grote loospipen, zoals je op tv ziet. Maar microplastics zitten ook in crème die je ’s morgens op je gezicht smeert en er ’s avonds weer afboent en door het putje spoelt. Elke avond. Tel dat eens bij elkaar op voor Nederland. Wij kunnen die microplastics niet uit het water halen. En als we dat wel kunnen, kost het heel veel geld.’

Jarenlang werkten ze samen als wethouders in Tilburg. Nu zijn Erik de Ridder en Mario Jacobs water- en dijkgraaf van respectievelijk waterschap De Dommel en van Aa en Maas. De eerste gaat over het gebied ten westen van de lijn Den Bosch - Someren, de tweede over de stroomgebieden ten oosten daarvan. ‘Graaf’ is een fraaie titel, feitelijk zijn het gewoon de belangrijkste bestuurders. In vroeger tijden hadden ze misschien een baan waarbij je vooral beekjes fraai liet meanderen en dijken ophoogde. Maar met het steeds verder veranderende klimaat en de strenge Europese regels in aantocht, is de baan een stuk spannen-

der en grimmiger geworden. De vier Noord-Brabantse waterschappen kregen recent een tik op de vingers van de Universiteit van Utrecht (zie kader). Onderzoekers vonden dat de waterbestuurders veel te weinig bezig waren met handhaving en partijen aanspreken. Reden voor het ED om ze bij elkaar te roepen. Want wat gaan ze doen om het tij te keren?

In 2027 moet al het water schoon zijn, schrijft de Europese Kaderrichtlijn Water voor. Dus: schone beken, schoon grondwater. Hoe ziet de eindsprint van de waterschappen eruit?

De Ridder: ‘Van de acht rioolwaterzuiveringen die we hebben, kunnen we er zes al een vinkje geven. Met Tilburg en Eindhoven zijn we nog volop bezig. Tilburg gaat sowieso lukken. Eindhoven zit al heel dicht tegen de norm aan, maar dat gaat iets langer duren want daar willen we extra gaan investeren om ook iets te kunnen doen aan medicijnresten en andere zorgwekkende stoffen. Liever in één keer goed.’

Jacobs: ‘Ook bij Aa en Maas ligt de zorg niet zozeer bij de rioolwaterzuiveringen. Maar liggen we overal op schema? Nee, we moeten richting 2027 echt een spurt gaan maken. Onze houding is en blijft: we gaan het halen. Maar tegelijkertijd weten we dat dat op sommige plekken niet gaat lukken. Dat is het eerlijke verhaal.’

‘Wat u vies maakt, maken wij wel schoon. Dweilen met de kraan open’

- Erik de Ridder

‘Microplastics zitten ook in de crème die je ’s morgens op je gezicht smeert’

- Mario Jacobs

Waar liggen de grootste problemen?

De Ridder: ‘Dat valt zo niet te zeggen, dat is echt per waterlichaam anders. Soms ook strijden doelen om voorrang. Neem de vispasseerbaarheid van beken, een van de criteria voor de waterkwaliteit. Daar kun je iets aan doen - het maken van vispassages - maar wat als een beek droogvalt? Dan wil je een stuw plaatsen om toch water in de beek te houden, maar dan passeren er geen visen meer. Dan loop je binnen het gebied tegen grenzen aan en moet je kiezen.’

We hebben in de regio een enorme erfenis aan zware metalen in de grond en het water door de zinkfabrieken. Er is overbemesting. Welke stoffen vormen het grootste probleem bij het halen van de kwaliteitsnormen?

Jacobs: ‘Stikstof en fosfor, daar zit echt een issue. Dat zit ook in wat wij uitscheiden met de rioolwaterzuivering.’
De Ridder: ‘Maar pas op: de kaderrichtlijn zegt ook sommige dingen niet. En daarom mogen we er ons niet op blindstaren. Er wordt bijvoorbeeld niets